

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 20.08.2015, sp. zn. 23 Cdo 4167/2014, ECLI:CZ:NS:2015:23.CDO.4167.2014.1

Číslo: 46/2016

Právní věta: Za situace, kdy zhotovitel se odmítl zabývat odstraněním řádně reklamované vady díla, má objednatel právo na slevu z ceny díla, i když si nechal vadu odstranit třetí osobou a o této skutečnosti před odstraněním vady zhotovitele neuvědomil.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 20.08.2015

Spisová značka: 23 Cdo 4167/2014

Číslo rozhodnutí: 46

Číslo sešitu: 4

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Cena

Předpisy: § 436 odst. 2 obch. zák.
§ 564 obch. zák.

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Nejvyšší soud k dovolání žalobce zrušil rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 6. 5. 2014, sp. zn. 47 Co 323/2013, a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

I.

Dosavadní průběh řízení

1. Okresní soud v Jičíně rozsudkem ze dne 20. 6. 2013 ve znění doplňujícího rozsudku ze dne 18. 12. 2013, uložil žalovanému povinnost zaplatit žalobci částku 144 100 Kč, úrok z prodlení ve výši 7,75 % p. a. z částky 144 100 Kč za dobu od 16. 12. 2011 do zaplacení, to vše do tří dnů od právní moci rozsudku (výrok pod bodem I), rozhodl o náhradě nákladů řízení (výrok pod bodem II) a zamítl žalobu v rozsahu, v němž se žalobce domáhal zaplacení úroku z prodlení ve výši 7,75 % p. a. z částky 144 100 Kč za dobu od 14. prosince 2010 do 15. 12. 2011 do zaplacení (výrok pod bodem III). Ve výroku III. se jedná o zřejmou nesprávnost rozhodnutí.

2. Soud prvního stupně zjistil, že žalobce s žalovaným uzavřeli dne 2. 9. 2005 smlouvu o dílo podle § 536 obch. zák. Na základě této smlouvy se žalovaný zavázal pro žalobce zhotovit dílo, a to dodávku a montáž tepelného čerpadla, montážní práce na uložení a zajištění zemního kolektoru a přívodních trubek od rozdělovače k tepelnému čerpadlu, včetně rozdělovačů a plnění kolektoru. V článku V.1 smlouvy o dílo bylo sjednáno, že na tepelné čerpadlo poskytuje zhotovitel záruku pět roků ode dne

uvedení do provozu. Záruka je poskytnuta za předpokladu, že zařízení bude provozováno podle platné technické dokumentace v souladu s návodem k obsluze. Podmínkou poskytnutí záruky jsou provedené předepsané servisní prohlídky, neporušené plomby na zařízení. Záruku nelze uplatnit na škody způsobené zásahem třetí osoby, nesprávnou obsluhou nebo působením vyšší moci. Záruka pěti let byla poskytnuta i na montážní práce. Cena samotného tepelného čerpadla byla v nabídce stanovena na 205 100 Kč. Dne 22. 5. 2006 žalobce žalovanému ohlásil, že se na tepelném čerpadle vyskytly závady. Žalovaný se obrátil na autorizovaného technika společnosti N., pana R. L., objednal u něj provedení opravy a ten tepelné čerpadlo opravil. Při dokončení opravy žalovaný přítomen nebyl, přičemž svou přítomnost u opravy si ani nevymínil. V roce 2010 se na tepelném čerpadle vyskytly další závady. Žalobce vadu čerpadla uplatnil u žalovaného v srpnu 2010. Žalovaný tuto reklamaci odmítl řešit s tím, že již neplatí garanční lhůta, protože při předchozích servisních pracích prováděných panem L. nedošlo k převzetí těchto prací a kontrole žalovaným. Protože žalovaný reklamaci nijak nevyřídil a blížila se topná sezona, žalobce začal jednat s autorizovanou servisní firmou Z. CZ, s. r. o. Tato společnost žalobci sdělila, že oprava tepelného čerpadla spočívající ve výměně chladicího modulu je by stála asi 160 000 Kč. Dále byla žalobci nabídnuta výměna celého čerpadla za cenu kolem 250 000 Kč. Po dalších jednáních mezi společností Z. CZ, s. r. o., společností N., resp. společností N. E. Systém CZ, Družstevní závody D. - strojírna, s. r. o., bylo žalobci nabídnuto levnější řešení, nové čerpadlo za 144 000 Kč. Žalobce situaci vyřešil zakoupením nového tepelného čerpadla za tuto zvýhodněnou cenu, včetně montáže za 149 670 Kč bez DPH. Žalovaný ani poté reklamaci nevyřídil. Žalobce a jeho právní zástupce jej vyzývali k vyřízení reklamacie, přičemž v těchto výzvách nikdy neuplatnili nárok na slevu a zaplacení částky 144 100 Kč. Tento nárok uplatnil žalobce až v žalobě, která byla žalovanému doručena dne 14. 12. 2011. V žalobě je přitom popsán pouze skutkový děj a to, že žalobce požaduje v důsledku výměny tepelného čerpadla zaplacení částky 144 100 Kč. To, že uplatňuje nárok na slevu, uvedl žalobce až u soudu dne 20. 9. 2012.

3. Soud prvního stupně dospěl k závěru, že žalovaný se reklamací ze srpna roku 2010 odmítl zabývat bezdůvodně. Námitku žalovaného, že do tepelného čerpadla zasáhla třetí osoba, konkrétně pan L., odmítl, jelikož takový zásah nelze považovat za neoprávněný zásah třetí osoby. Opravu objednal žalovaný, a proto je pouze věcí mezi žalovaným a panem L., že si žalovaný opravu od pana L. nepřevzal. Soud prvního stupně dovedl, že vady čerpadla odpovídá žalovaný (§ 560 odst. 1 a 3 obch. zák.). Vyšel přitom ze zjištění, že samotná vada byla vytknuta bez zbytečného odkladu poté, co byla zjištěna, a žalobce uplatnil u žalovaného nárok na odstranění této vady spočívající v opravě tepelného čerpadla. Jelikož žalovaný vadu neodstranil ani v přiměřené lhůtě, soud prvního stupně dovedl, že žalobce má ve smyslu § 436 odst. 2 obch. zák. právo odstoupit od smlouvy nebo požadovat přiměřenou cenu z kupní ceny a požadovaná sleva z ceny díla ve výši žalované částky odpovídá § 439 obch. zák.

4. Proti rozsudku soudu prvního stupně podal žalovaný dovolání do výroku I. a II. rozsudku soudu prvního stupně.

5. Krajský soud v Hradci Králové rozsudkem ze dne 6. 5. 2014 změnil napadený rozsudek soudu prvního stupně ve výroku pod bodem I. tak, že zamítl žalobu na zaplacení částky 144 100 Kč s příslušenstvím (výrok pod bodem I.) a rozhodl o náhradě nákladů řízení (výrok pod bodem II. a III.).

6. Odvolací soud se ztotožnil se skutkovými zjištěními, které učinil soud prvního stupně, a odkázal na ně. Odvolací soud se ale neztotožnil s jeho právním posouzením. Dospěl k závěru, že pokud je smlouva porušena podstatným způsobem jako v tomto případě (§ 345 odst. 2 obch. zák.), náleží kupujícímu volba mezi nároky uvedenými v § 436 odst. 1 obch. zák., jen jestliže ji oznámí prodávajícímu ve včas zasláném oznámení vad nebo bez zbytečného odkladu po tomto oznámení. Uplatněný nárok nemůže kupující měnit bez souhlasu prodávajícího. Žalobce po vytčení opětovně vady díla zvolil mezi nároky z vad formu odstranění vady opravou díla, protože vada byla odstranitelná. Žalovaný se bránil povinností odstranit vadu díla poukazem na nedodržení záručních

podmínek, a proto žalobci vzniklo právo od smlouvy odstoupit nebo požadovat přiměřenou slevu z ceny díla. Žalobce ale místo toho využil nabídky třetí osoby a nechal si bez souhlasu žalovaného vyměnit celé tepelné čerpadlo. Až v průběhu řízení žalobce změnil svoje tvrzení a částku, kterou zaplatil třetí osobě za nové tepelné čerpadlo, charakterizoval jako slevu z ceny díla sjednané se žalovaným.

7. Odvolací soud odkázal na rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 29 Cdo 2206/98, podle něhož obchodní zákoník neumožňuje, aby objednatel bez dohody se zhotovitelem sám odstranil nebo nechal odstranit vady díla. Takový postup je možný, jen pokud objednatel uplatnil právo na slevu z ceny anebo pokud odstoupil od smlouvy. Dále odkázal na rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. [23 Cdo 3966/2011](#) a sp. zn. [23 Cdo 1299/2008](#).

8. Odvolací soud uzavřel, že žalobci nevzniklo právo na slevu z ceny díla rovnající se ceně za nově dodané tepelné čerpadlo, proto odvolací soud rozsudek okresního soudu ve výroku pod bodem I. změnil a žalobu v této části zamítl.

II.

Dovolání a vyjádření k němu

9. Rozsudek odvolacího soudu napadl žalobce dovoláním. Přípustnost dovolání zakládá na vyřešení otázky, zda lze na daný případ vztáhnout rozhodnutí Nejvyššího soudu citovaná v odůvodnění rozsudku odvolacího soudu nebo zda má být tato právní otázka reklamace vad a s tím spojených náhrad posouzena jinak. Zásadní právní otázkou podle dovolatele je, zda žalobce postupoval při reklamaci v souladu s tehdy platnou právní úpravou danou obchodním zákoníkem, jak naznal ve svém rozhodnutí soud prvního stupně, či zda se od této úpravy odchýlil, jak předpokládá odvolací soud s odkazem na citovaná rozhodnutí Nejvyššího soudu, která podle dovolatele na věc nedopadají. Dovolatel je zároveň toho názoru, že odvolací soud svým rozsudkem porušil zásadu předvídatelnosti soudního rozhodnutí, kdy dva soudy rozhodují ve věci zcela odlišně na základě stejných předložených důkazů.

10. Dovolatel navrhl, aby dovolací soud zrušil napadený rozsudek odvolacího soudu a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení.

11. Ve vyjádření k dovolání se žalovaný plně ztotožnil se závěry odvolacího soudu a navrhl zamítnutí dovolání.

III.

Přípustnost dovolání

12. Nejvyšší soud v dovolacím řízení postupoval a o dovolání rozhodl podle zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád ve znění účinném do 31. 12. 2013 (článek II., bod 2. zákona č. 293/2013 Sbírky, kterým se mění zákon č. 99/1963 Sbírky, občanský soudní řád ve znění pozdějších předpisů).

13. Nejvyšší soud se nejprve zabýval otázkou, zda dovolatel vymezil přípustnosti dovolání ve smyslu § 237 o. s. ř.

14. Podle § 237 o. s. ř., není-li stanoveno jinak, je dovolání přípustné proti každému rozhodnutí odvolacího soudu, kterým se odvolací řízení končí, jestliže napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu nebo která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešena právní otázka posouzena jinak.

15. Nejvyšší soud je nucen nejprve konstatovat, že již v rozhodnutí ze dne 25. 9. 2013, sp. zn. 23 Cdo 2394/2013, publikovaném ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek Nejvyšší soudu, dospěl Nejvyšší soud k závěru, že žádost dovolatele, podle níž „dovolacím soudem má být právní otázka posouzena jinak“ významově neodpovídá (ve smyslu § 237 o. s. ř.) požadavku, aby „dovolacím soudem (již dříve) vyřešená právní otázka byla (dovolacím soudem) posouzena jinak“. Jestliže tedy dovolatel požaduje, aby právní otázka reklamace vad a s tím spojených náhrad byla posouzena jinak, nevymezil tím přípustnost dovolání podle § 237 o. s. ř. Dovolatel nevymezil přípustnost dovolání ve smyslu § 237 o. s. ř. ani námitkou porušení zásady předvídatelnosti soudního rozhodnutí ze strany odvolacího soudu.

16. Pokud však z obsahu dovolání vyplývá, že dovolatel požaduje vyřešit otázku, zda odvolací soud správně aplikoval na řešení otázky reklamace vad a s tím spojených náhrad rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 29 Cdo 2206/98, sp. zn. [23 Cdo 3966/2011](#) a sp. zn. [23 Cdo 1299/2008](#), v případě, kdy zhotovitel neodstraní v přiměřené době reklamovanou vadu díla a kdy objednatel si nechá vadu odstranit třetí osobou bez toho, že by o tom, že opravu si zajistí sám, uvědomil předtím o této skutečnosti zhotovitele, je namíste učinit závěr, že tato otázka je otázkou v rozhodovací praxi dovolacího soudu dosud neřešenou, a proto je dovolání žalobce podle § 237 o. s. ř. přípustné.

IV. Důvodnost dovolání

17. Nejvyšší soud se dále zabýval otázkou důvodnosti dovolání ve smyslu § 241a odst. 1 o. s. ř. Dospěl k závěru, že rozhodnutí Nejvyššího soudu, která použil pro řešení dané právní otázky odvolací soud, nelze na danou věc vztáhnout. Rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 4. 5. 1999, sp. zn. 29 Cdo 2206/98, neřešilo otázku, zda za situace, kdy zhotovitel neodstraní řádně reklamované vady díla v přiměřené dodatečné lhůtě, zda je možné požadovat slevu z ceny díla bez toho, že by objednatel o tom, že si nechá vadu díla odstranit třetí osobou, zhotovitele předtím uvědomil. V rozhodnutí ze dne 20. 12. 2011, sp. zn. [23 Cdo 3966/2011](#), Nejvyšší soud řešil otázku, zda uspokojení nároků z vad lze dosáhnout uplatněním nároku z jiného právního důvodu, a v rozhodnutí ze dne 26. 5. 2010, sp. zn. [23 Cdo 1299/2008](#), řešil Nejvyšší soud otázku výši slevy z ceny díla s ohledem na použití § 136 o. s. ř.

18. V dané věci bylo však třeba řešit případ, kdy zhotovitel neodstraní v přiměřené době řádně reklamovanou vadu díla a kdy objednatel si nechá vadu odstranit třetí osobou, a tedy řešit otázku, zda objednatel je oprávněn za této situace požadovat slevu z ceny díla bez toho, že by o tom, že si nechá vadu odstranit třetí osobou, zhotovitele předtím uvědomil.

19. Nejvyšší soud při řešení uvedené otázky vyšel z ustanovení § 564 obch. zák., podle něhož při vadách díla platí přiměřeně § 436 až 441 obch. zák. a z ustanovení § 436 odst. 2 poslední věty, obch. zák., podle něhož, neodstraní-li prodávající vady zboží v přiměřené dodatečné lhůtě nebo oznámí-li před jejím uplynutím, že vady neodstraní, může kupující odstoupit od smlouvy nebo požadovat přiměřenou slevu z kupní ceny.

20. Nejvyšší soud dospěl k závěru, že za situace, kdy na předmětném díle se vyskytly opakovaně vady a žalobce, jako objednatel, vady u žalovaného řádně reklamoval a poté, co žalovaný, jako zhotovitel, vadu neodstraní a bezdůvodně se jejím odstraněním odmítl zabývat, si objednatel nechal vadu odstranit třetí osobou, je možno požadavku na zaplacení slevy z ceny díla vyhovět, i když žalobce, jako objednatel, předtím, než si nechal vadu odstranit třetí osobou, o tom žalovaného, jako zhotovitele, neuvědomil.

21. Nejvyšší soud proto na základě výše uvedeného uzavřel, že byl naplněn dovolací důvod nesprávného právního posouzení věci ve smyslu § 241a odst. 1 o. s. ř., a proto napadený rozsudek odvolacího soudu podle § 243e odst. 1 o. s. ř. bez jednání (§ 243a odst. 1 o. s. ř.) zrušil a věc mu

vrátil k dalšímu řízení (§ 243e odst. 2 o. s. ř.), v němž bude odvolací soud vázán právním názorem dovolacího soudu (§ 243g odst. 1, věta za středníkem o. s. ř.); odvolací soud rozhodne také o dosavadních nákladech řízení včetně řízení dovolacího (§ 243g odst. 1, věta druhá o. s. ř.).